



**ПОСТАНОВЛЕНИЕ**

24.03.2020

с. Старое Дрожжаное

**КАРАР**

№ 147

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының ««Чайка» сәламәтләндрерү-ял лагере» муниципаль автоном учреждениесе турында

Россия Федерациясе Граждан кодексына, «Коммерциясез оешмалар турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законына, «Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законына, Чүпрәле муниципаль районы Уставының 44 статьясына, Чүпрәле муниципаль районы Советының 2006 елның 29 ноябрдәге 12/4 номерлы «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында муниципаль унитар предприятиеләрне һәм муниципаль учреждениеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында» карарына таянып, Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӨ:**

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының ««Чайка» балалар сәламәтләндрерү лагере» муниципаль автоном учреждениесе исемен Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының ««Чайка» сәламәтләндрерү-ял лагере» муниципаль автоном учреждениесе итеп үзгәртәргә.

2. Кушымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының ««Чайка» сәламәтләндрерү-ял лагере» муниципаль автоном учреждениесе Уставын расларга.

3. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының ««Чайка» сәламәтләндрерү-ял лагере» муниципаль автоном учреждениесе директорына гамәлдәге законнар нигезендә салым органнарында Уставны дәүләт теркәвенә алуга документлар биргәндә мөрәжәгать итүче булу хокукын бирергә.

4. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының 2016 елның 29 июнендәге 378 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы ««Чайка» балалар сәламәтләндрерү лагере» муниципаль автоном учреждениесе Уставын үз көчен

югалткан дип танырга (2018 елның 15 гыйнварындагы 18, 31.08.2018 № 489 редакциясендә).

Башкарма комитет  
Житәкчесе



Д. А. Сатдинов

Чүпрәле муниципаль районы  
Башкарма комитетының карары  
белән расланган  
« 24 » 03 2020 № 148

**Татарстан Республикасы  
Чүпрәле муниципаль районы  
««Чайка» сәламәтләндерү-ял лагерә» муниципаль  
автоном учреждениесе  
Уставы**

Иске Чүпрәле авылы-2020 ел.

## 1. Төп нигезлэмэләр

1.1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының ««Чайка» сәламәтләндрү-ял лагере» муниципаль автоном учреждениесе, алга таба «Учреждение» дип аталып, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының 2016 елның 29 июнәндәге 378 номерлы карары нигезәндә төзелгән.

1.2. Рәсми атамасы:

татар теләндә тулы: Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының ««Чайка» сәламәтләндрү-ял лагере» муниципаль автоном учреждениесе;

кыскартылган: «Чайка» СЯЛ МАУ

1.3. Учреждениенең оештыру-хокукый формасы-автоном учреждение.

Төр - балаларның ялын һәм сәламәтләндрүне оештыру

Тип – сәламәтләндрү-ял лагере.

1.4. Учреждение Россия Федерациясе законнарында каралган Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы жирле үзидарә органнарының мәгариф өлкәсендә вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итү максатларында хезмәт күрсәтү өчен Татарстан Республикасы «Чүпрәле муниципаль районы» муниципаль берәмлеге тарафыннан төзелгән коммерциягә карамаган оешма булып тора.

Учреждениенең эшчәнлеге демократия, гуманизм, һәркем өчен мөмкин булган, гомумкешелек кыйммәтләрен, кеше тормышы һәм сәламәтлеге, гражданлык, шәхеснең ирекле үсеше принципларына нигезләнә.

1.5. Учреждениенең гамәлгә куючысы һәм милекчәсе - Татарстан Республикасының «Чүпрәле муниципаль районы» муниципаль берәмлеге.

1.6. Учреждениене гамәлгә куючы һәм милек хужасы функцияләрен һәм вәкаләтләрен Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Гамәлгә куючы һәм милек хужасы адресы: 422470, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Иске Чүпрәле авылы, Үзәк урам, 13 нче йорт.

1.7. Учреждение юридик зат булып тора, мөстәкыйль баланска, банк учреждениеләрендә исәп-хисап һәм башка счетларга ия. Учреждениенең исеме язылган түгәрәк мөһер, штамп, бланклар, фирма билгесе һәм башка реквизи́тлар бар.

1.8. Учреждение күчәмсез милектән һәм аңа беркетелгән аеруча кыйммәтле күчәмлә милектән тыш, мондый милекне сатып алуға бүлөп бирелгән акчалар исәбеннән учреждениегә беркетелгән яисә сатып алынган учреждениедән тыш, үзенең йөкләмәләре буенча жавап бирә.

1.9. Учреждениенең факттагы адресы: Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, «Буа урманчылыгы» ДКУ, Чүпрәле участок урманчылыгы, 35 нче квартал, 3 өләш.

1.10. Учреждениенең юридик адресы: 422483, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Түбән Чәке авылы, Дорожная урамы, 10 йорт.

1.11. Учреждение юридик затның дәүләт теркәвенә алынганнан бирле хокукын ала.

1.12. Предприятие үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, законнар, Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган башка норматив-хокукий актларга, шулай ук элге Уставка таяна.

## **2 Бүлек. Учреждениенң максатлары, бурычлары, предметы һәм эшчәнлек төрләре**

2.1. Учреждение эшчәнлегенң төп максаты - 4 яшьтән 30 яшькә кадәрге балаларның һәм яшьләрнең ялын һәм сәламәтләндрүен оештыру.

2.2. Учреждение эшчәнлегенң төп бурычлары булып тора:

- балалар тормышы өчен шартлар булдыру: урнаштыру, туклану, медицина тәминаты, яшәү, тормыш, сәламәтлек һәм балалар куркынычсызлыгы;

- балаларның шәхси, ижади, рухи-әхлакий үсеше өчен шартлар тудыру, балаларның эчтәлекле ялын оештыру;

- физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен шартлар тудыру, балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту;

- сәламәт яшәү рәвешенң уңай мотивациясен формалаштыру һәм үстерү өчен шартлар тудыру;

- балаларны жәмгыять тормышына жайлаштыру һәм тәрбияләү, үзидарә күнекмәләрен үстерү, коллективизм һәм патриотизм хисе тәрбияләү;

- балалар һәм яшьләрнең ял итү һәм ял итү урыннарына барганда жәмәгать куркынычсызлыгын, шул исәптән оешкан төркемнәрнең юл хәрәкәте иминлеген оештыру.

2.3. Учреждение эшчәнлегенң предметы булып тора:

- 4 яшьтән 30 яшькә кадәрге балаларның ялын һәм сәламәтләндрүен оештыру.

2.4. Учреждение элге Уставта каралган төп эшчәнлек төрләре нигезендә гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнгән биремнәрне үти:

- каникул чорында балаларны сәламәтләндрү һәм ял итү буенча эшчәнлекне тормышка ашыру;

- балаларның физик һәм эмоциональ иминлеген тәмин итү;

- балаларның сәләтләрен, аларның мәнфәгатьләрен һәм теләкләрен ачыклау һәм үстерү;

- ял итүче балаларга медицина хезмәте күрсәтүне оештыру;

- балаларны тукландыруны оештыру;

2.5. Учреждение эшчәнлегенң төп төрләре түбәндәгеләр:

- өстәмә сәламәтләндрү хезмәтләре күрсәтү;

- учреждениегә билгеләнгән тәртиптә беркетелгән мөлкәт комплексын, шул исәптән Күчемсез һәм күчемсез милек объектларын карап тоту һәм эксплуатацияләү эшчәнлеге.

2.6. Учреждение төп устав эшчәнлегенә зыян китерми торган һәм Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган оешманың максатларына туры килә торган эшчәнлеген башкара:

1) балалар һәм өлкәннәрнең ялын һәм сәламәтләндрүен оештыру;

2) ижтимагый әһәмияттәге чаралар (конференциялар, семинарлар, күргәзмәләр, конкурслар, олимпиадалар, ярышлар), мәдәни-массакуләм, психологик-педагогик, профилактик һәм физкультура-спорт чаралары уздыру;

3) мәгълүмати хезмәт күрсәтүне гамәлгә ашыру;

4) бюджет акчалары исәбеннән финанслана торган өстәмә белем бирү хезмәтләре (шартнамә нигезендә), шул исәптән түләүле, гомуми үстерү программаларыннан читтә (өстәмә гомуми белем бирү программалары (гомуми үстерү программалары (махсус курслар), балаларны мәктәп тормышы шартларына яраклаштыру төркемнәре, иртә үсеш төркемнәре, мәктәпкәчә яшьтәге балаларны мәктәпкәчә яшьтәге балаларны мәктәпкә әзерләү төркемнәре) күрсәтү, махсус курслар, дисциплиналар циклларын өйрәнү, проектларны гамәлгә ашыру, төрле юнәлештәге төрле түгәрәкләр, төркемнәр, факультативлар, спорт секцияләре оештыру;

5) Учреждение хезмәтләреннән файдаланмый торган балалар өчен белем бирү, консультатив һәм коррекция эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

6) консультатив һәм психологик-педагогик ярдәм күрсәтү;

7) документларны, статьяларны, укуту-методик һәм башка материалларны күчереп алу (ксерокс аша чыгару) буенча хезмәт күрсәтү;

8) укучыларның, шулай ук Яшьләр һәм балалар ижтимагый берләшмәләре һәм оешмаларның килешү нигезендә ял итү һәм укудан тыш эшчәнлеген оештыру;

9) уку остаханәләрендә, уку хужалыкларында, укуту-тәҗрибә участкаларында үз продукцияне житештерү һәм әлеге продукцияне сату;

10) законнарда билгеләнгән тәртиптә күчемсез яки аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәтне гамәлгә куючы ризалыгы белән арендага бирү;

11) сәнгать, бизәү һәм дизайнер эшләрен башкару;

12) транспорт хезмәтләре күрсәтү;

13) кара, төсле, кыйммәтле металл калдыкларын һәм икенчел чималның башка төрләрен тапшыру;

14) фото - һәм видео төшерү оештыру;

15) спорт жиһазларын прокатка бирү;

16) сәламәтләндерү лагерында койка-урын бирү;

17) «ял көненә юлламалар», «вакансияләр ярминкәсе», «гаилә көннәре», психологик-педагогик тренинглар оештыру.

2.7. Гамәлгә куючы биремнәреннән һәм йөкләмәләреннән тыш, Учреждение үзе теләгәнчә эшләрен башкарырга, аның төп эшчәнлегенә караган хезмәтләрен башкарырга, гражданныр һәм юридик затлар өчен федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә түләүле һәм бертөрле хезмәт күрсәткәндә бертөрле булган өчен күрсәтергә хокуклы.

2.8. Әлеге эшчәнлек төрләре предприятие эшчәнлегенә төп төре күрсәтелә торган каникуллар вакытында гына күрсәтелмәскә мөмкин.

### 3 бүлек. Учреждение эшчәнлеген оештыру

3.1. Учреждениедә балаларның ялын һәм сәламәтләнדרүен оештыру гамәлдәге закон таләпләренә туры китереп башкарыла.

3.2. Учреждение балаларның ялын һәм аларны сәламәтләндрүдә, кадрларны сайлап алуда һәм урнаштыруда, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм әлеге Устав законнарында билгеләнгән чикләрдә фәнни, финанс, хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруда мөстәкыйль.

3.3. Лагерьны комплектлау тәртибе Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә һәм Уставта беркетелә.

3.4. Учреждениегә балалар сәламәтлеге торышы турында медицина документлары, шулай ук Чүпрәле муниципаль районы территориясендә яисә республика территориясендә яшәүче йогышлы авырулар белән контактлар булмау турында белешмәләр булганда, 4 яшьтән 30 яшькә кадәрге балалар кабул ителә.

Учреждениегә сәламәтлегендә беркадәр тайпылышлары булган һәм балаларны сәламәтләндрү учреждениеләренә жибәрүгә гомуми медицина каршылыкларына кертелгән йогышлы авырулары булган балалар кабул ителә алмый.

3.5. Учреждениегә керү өчен ата-аналар (законлы вәкилләр) гариза, билгеләнгән формадагы сәламәтлек торышы турында медицина картасын, бала туу турында таныклыкның күчәрмәсен, прививка сертификаты һәм медицина полисы күчәрмәсен бирә.

3.6. Башка документлар, әгәр ул Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән ташламаларга дөгъва итсә, керүчеләр тарафыннан тапшырылырга мөмкин.

3.7. Балаларның ялын һәм сәламәтләндрүен оештыруга юлламалар бүлү буенча төзелгән комиссия Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә эшли.

3.8. Учреждениегә кабул итү Учреждение директоры боерыгы нигезендә башкарыла.

3.9. Учреждениегә кабул иткәндә ял итүчеләр һәм аларның ата-аналары (законлы вәкилләре) әлеге Устав белән, тиешле программа, лагерьда булу кагыйдәләре һәм балаларның ял итү һәм сәламәтләндрү процессын регламентлаштыручы башка документлар белән танышырга тиеш.

3.10. Учреждениегә кабул итүдә Учреждениедә буш урыннар булмау сәбәпле генә, шулай ук медицина күрсәткечләре буенча да кире кагылырга мөмкин.

3.11. Лагерьда савыктыру сменасының озынлыгы гамәлдәге законнар нигезендә 18 дән 21 көнгә кадәр булырга мөмкин.

3.12. Учреждение эше режимы учреждениенең эчке тәртип кагыйдәләре һәм Санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар белән регламентлана.

3.13. Учреждениедә, комплектлаганнан соң, балаларның яшен, мәнфәгатләрен исәпкә алып һәм Санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормативлар таләпләре нигезендә балалар отрядлары төзелә. Учреждениедә

отрядларның саны гамәлгә куючы тарафыннан аларның иң чик тулылыгыннан чыгып билгеләнә:

- 6 яшьтән 9 яшькә кадәр – 25тән артык түгел,
- 10 яшьтән 14 яшькә кадәр – 30дан артык түгел,
- 15 яшьтән 18 яшькә кадәр – 25тән артык түгел.

3.14. Һәр отрядның тулылануы, көн режимы санитария-эпидемиология кагыйдәләре һәм нормалары таләпләренә туры килә.

3.15. Ата-ананың (законлы вәкилләрнең) гаризасы нигезендә балалар түбәндәге очрақларда куылырга мөмкин:

- ял итүченең һәм аның эти-әнисенең (законлы вәкилләрнең) шәхси теләге);
- Уставның берничә тапкыр тупас хокук бозулары өчен, акчалата чыгымнарны түләмичә.

- Уставны берничә тапкыр тупас бозган өчен, акча чыгымнарын каплатып.

Учреждение Уставын тупас һәм күп тапкырлар бозу - сәламәтләндерү процессын дезорганизацияләүгә китерә торган хокукка каршы гамәлләр кылу. Учреждение мөлкәтенә, ял итүчеләрнең, учреждение хезмәткәрләренең тормышына һәм сәламәтлегенә, учреждениенең эшен дезоорганизацияләүгә зур матди зыян китерү рәвешендәге хокук бозу тупас бозу дип таныла.

3.16. Учреждение ял итүче ата-анасын (законлы вәкилләрнең) төшереп калдыру турында кичекмәстән хәбәр итәргә тиеш.

3.17. Күчерү турында карар әлеге нигезләр буенча учреждение директоры тарафыннан кабул ителә һәм боерык белән рәсмиләштерелә.

3.18. Балалар ялын һәм сәламәтләндерүне үткәргәндә Учреждение тәрбия эшләре программасы һәм учреждение директоры тарафыннан расланган чаралар планы нигезендә ял итүчеләр белән тәрбия эшләре алып бара.

Тәрбия эшчәнлегенә балаларның шәхси, ижади, рухи-әхлакый үсеше, балаларның физик культура һәм спорт, туризм белән шөгыйльләнүе, әйләнә-тирә дөнья һәм табигать турында белемнәрне киңәйтү һәм тирәнәйтү, балаларның ижади сәләтләрен үстерү, ижтимагый файдалы хезмәт оештыру, сәламәт яшәү рәвешен уңай мотивацияләүне булдыру һәм үстерү, шәхес, һөнәри һәм социаль аякка басу өчен шартлар тәмин итү өчен кирәкле шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

3.19. Учреждениедә балаларны тукландыруны оештыру учреждениегә йөкләнә.

Учреждение балаларны тукландыру өчен, шулай ук азык-төлекне саклау һәм ризык эзерләү өчен тиешле биналарны күздә тоты. Туклану блогының эш режимы, балаларны тукландыру графигы һәм меню учреждение директоры тарафыннан раслана. Учреждение санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормалар нигезендә балаларны баланслы 5 тапкыр тукландыруны тәмин итә. Туклану продуктлары учреждениегә килешүләр буенча, сыйфат сертификатлары булган очракта жиберелә.

3.20. Учреждениедә балаларга медицина ярдәме күрсәтүне оештыру Учреждениегә йөкләнә. Медицина эшчәнлеген алып бару хокукы лагерьда балаларга медицина хезмәте күрсәтү турында медицина оешмасы белән төзелгән, медицина эшчәнлегенә лицензиясе булган Шартнамә булган мизгелдән барлыкка килә. Лагерьда медицина хезмәткәрләре эше өчен тиешле шартлар



булган биналар бирү, шулай ук лагерьда балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту максатларында аларның эшен контрольдә тоту тәэмин ителә.

Учреждениенен медицина персоналы, администрациясе, педагогик һәм башка хезмәткәрләре тәэмин итәләр:

- \* санитар-гигиена нормаларын үтәү;
- \* дөвалау-профилактика чараларын үткәрү;
- \* балаларның туклану режимы һәм сыйфаты.

3.21. Учреждение түләүле өстәмә сәламәтләнדרү хезмәтләре күрсәтергә хокуклы.

3.22. Түләүле өстәмә хезмәтләр күрсәтү тәртибе учреждение тарафыннан түләүле хезмәтләр күрсәтү тәртибе турындагы Нигезләмә белән регламентлана.

3.23. Өстәмә сәламәтләнדרү хезмәтләре, шул исәптән түләүле хезмәтләр физик һәм юридик затлар акчалары хисабына гамәлгә ашырыла һәм бюджетны гамәлгә куючы тарафыннан финанслана торган эшчәнлек урынына күрсәтелә алмый.

3.24. Түләүле өстәмә сәламәтләнדרү хезмәтләре исемлек буенча һәм Учреждение мөмкинлекләренә карап аерым күрсәтелергә мөмкин.

Балалар өчен түләүле өстәмә савыктыру хезмәтләренә ихтыяж ата-аналарны (законлы вәкилләрне) анкеталаштыру юлы белән билгеләнә. Түләүле өстәмә сәламәтләнדרү хезмәтләре күрсәтүгә учреждениедә смета төзелә һәм раслана.

Түләүле өстәмә сәламәтләнדרү хезмәтләре учреждение тарафыннан килешү нигезендә күрсәтелә.

#### **4 бүлек. Сәламәтләнדרү процессында катнашучылар, сәламәтләнדרү процессында катнашучыларның хокуклары һәм бурычлары**

4.1. Учреждениедә сәламәтләнדרү процессында катнашучылар булып торалар:

- балалар;
- Учреждениенен педагогик хезмәткәрләре һәм Учреждение хезмәткәрләре (алга таба-хезмәткәрләр);
- балаларның эти-әниләре (законлы вәкилләре);

4.2. Сәламәтләнדרү процессында катнашучыларның хокуклары һәм бурычлары Россия Федерациясе законнары, әлеге Устав һәм учреждениенен локаль актлары белән билгеләнә.

4.3. Балалар һәм аларның эти-әниләре (законлы вәкилләре) Учреждениенен Уставы һәм сәламәтләнדרү процессын регламентлаучы башка документлар белән танышырга тиеш.

4.4. Балалар хокуклары:

- сәламәтләнדרү хезмәтләрен алу;
- өстәмә (шул исәптән түләүле) сәламәтләнדרү хезмәтләре алу;
- тәрбия эшен оештыру буенча үткәрелгән чараларда катнашу;
- әлеге Устав белән билгеләнгән тәртиптә Учреждение идарәсендә катнашу;
- кеше абруен ихтирам итү, вөждан иреге һәм мәгълүмат иреге, үз карашларының һәм инануларының ирекле чагылышы;
- физик һәм психик көч кулланудан яклау;

- сәламәтлек саклауны һәм ныгытуны гарантияли торган ял шартлары;
- мәнфәгатьләр буенча берничә ижади берләшмәдә шөгыльләнәргә, аларны үзгәртәргә хокуклы.

#### 4.5. Балалар бурычлы:

- Учреждение Уставын үтәргә;
- Учреждение директоры күрсәтмәләрен, Учреждение башка хезмәткәрләренең Устав һәм эчке хезмәт тәртібе кагыйдәләре белән үз компетенцияләренә кертелгән өлешендә таләпләрен үтәргә;
- Учреждение милкенә сакчыл карарга, ә мөлкәт бозылган очракта, ата-аналар белән бергә гамәлдәге закон таләпләре нигезендә китерелгән зыянны капларга;
- башка ял итүчеләр һәм Учреждение хезмәткәрләренең дәрәжәсен һәм абруен хөрмәт итәргә.

#### 4.6. Ял итүче балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) хокуклы:

- Учреждениядәге шартлар нигезендә сәламәтләндерү рәвешләрен сайларга;
- балаларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен якларга;
- сәламәтләндерү процессын оештыруны регламентлаштыручы Учреждение Уставы һәм башка документлар белән танышырга;
- Учреждениегә барырга һәм тәрбиячеләр һәм вожатыйлар белән сөйләшәргә.

#### 4.7. Әти-әниләр (законлы вәкилләре) ял итәргә бурычлы:

- Учреждение уставын аларның хокукларына һәм бурычларына кагылышлы өлештә башкарырга;
- үз балаларын тәрбияләү өчен җаваплылык тотарга;
- сәламәтләндерү хезмәтләре алу өчен тиешле шартлар тудырырга;
- муниципаль милеккә сакчыл карарга.

4.8. Ата-аналарның һәм аларны алмаштыручы, Учреждениядә белем алучы затларның башка хокуклары һәм бурычлары алар арасында төзелгән һәм РФ гамәлдәге законнарына һәм әлегә Уставка каршы килә алмаган килешү нигезендә ныгытылырга мөмкин.

#### 4.9. Учреждение хезмәткәрләре хокуклы:

- әлегә Устав белән билгеләнгән тәртіптә Учреждение белән идарә итүдә катнашырга;
- Учреждение башка сайланулы органнарына һәм советка сайланган булырга;
- үз һөнәри эшчәнлеген кирәкле оештыру, укыту-методик һәм матди-техник тәэмин итүне алырга, күмәк килешү нигезендә Учреждение башка мәгълүмат ресурсларыннан, социаль-көнкүреш, дөваллау һәм башка бүлекчәләреннән түләүсез файдаланырга;
- Россия Федерациясе законнарында махсус каралган очрактан тыш, өстәмә килешү буенча түләнгән торган башка эшләргә һәм бурычларны башкару;
- хезмәт нәтижәләре буенча мораль һәм матди бүләкләү өчен;
- ял итүчеләр, хезмәттәшләр ягыннан ихтирамга һәм әдәпле мөнәсәбәткә;
- гамәлдәге законнарда билгеләнгән социаль ярдәм чараларына;
- Учреждение администрациясе боерыкларына һәм күрсәтмәләренә шикәять белдерүгә;

- профессиональ намусны һәм абруен, эшлекле репутацияне яклауга.

4.10. Хезмәткәрләрнең белем дәрәжәсе квалификация характеристикалары таләпләренә туры килергә тиеш.

4.11. Учреждение хезмәткәрләре бурычлы:

- вазыйфаи инструкцияләрдә, хезмәт килешүләрендә, квалификация характеристикаларында һәм норматив хокукый актларда күрсәтелгән функциональ вазыйфаларны һәм эшләрне сыйфатлы башкарырга;

-әлеге устав таләпләрен, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, хезмәтне саклау кагыйдәләрен, янғын куркынычсызлыгы һәм учреждениенең санитария-гигиена режимын үтәргә.;

- коллективта мораль-психологик климатны катлауландыруга китерә торган гамәлләрдән һәм әйтемнәрдән тыелырга;

- директорның боерыкларын һәм күрсәтмәләрен, Учреждениенең идарә органнары карарларын үтәргә.

4.12. Учреждение хезмәткәрләренә тыела:

- ял итүчеләргә карата физик һәм психологик йогынты методларын куллану;

- ял итүче предприятиеләрне уставта каралмаган ата-аналарының (законлы вәкилләренә) аларның ризалыгыннан һәм ризалыгыннан башка жәлеп итү;

- ял итүче предприятиеләрне ижтимагый, ижтимагый-сәяси оешмаларга (берләшмәләргә), хәрәкәт һәм партияләргә керү, шулай ук аларны әлеге оешмалар эшчәнлегенә мәжбүри жәлеп итү һәм агитация компанияләрендә һәм сәяси акцияләрдә катнашырга мәжбүр итү.

## 5. Предприятие милке

5.1. Учреждениенең милке аңа оператив идарә хокукында беркетелә. Милекне аеруча кыйммәтле күчемсез милек категориясенә кертү турындагы карар күрсәтелгән милекне автоном учреждениегә беркетү турында Карар кабул итү белән бер үк вакытта кабул ителә.

5.2. Учреждениенең устав бурычларын үтәү өчен кирәкле жир кишәрлеге аңа даими (сроксыз) файдалану хокукында бирелә.

5.3. «Чүпрәле муниципаль районы» муниципаль берәмлеге милек һәм жир кишәрлеге хужасы булып тора.

5.4. Учреждение үзенә беркетелгән милеккә карата законда һәм милекне беркетү турындагы килешүдә билгеләнгән чикләрдә алардан файдалану һәм алар белән эш итү хокукларын гамәлгә ашыра.

5.5. Учреждение гамәлгә куючы ризалыгыннан башка әлеге милекне сатып алуга бүлеп бирелгән акчалар хисабына үзләренә беркетелгән күчемсез милек һәм аеруча кыйммәтле күчемсез милек белән эш итәргә хокуклы түгел.

5.6. Калган милек, шул исәптән күчемсез милек белән дә, Учреждение мөстәкыйль рәвештә эш итәргә хокуклы.

5.7. Учреждениенең милкен һәм финанс ресурсларын формалаштыру чыганаclarы булып тора:

5.7.1. Оператив идарә хокукында аңа беркетелгән милек.

5.7.2. Субсидиялар рәвешендә бюджет керемнәре.

5.7.3. Түләүле хезмәтләр күрсәтүдән акча.

5.7.4. Иганәчеләр акчалары һәм гражданның ирекле акчалары.

5.7.5. Гамәлдәге законнар белән тыелмаган башка чыганаclar.

5.8. Учреждениенең милке һәм акчалары аның балансында чагылдырыла һәм әлеге устав белән билгеләнгән максатларга ирешү өчен кулланыла. Учреждениегә беркетелгән яисә үзенә шушы милекне сатып алуға Учредитель бүлеп биргән акчалар исәбеннән сатып алынган күчемсез мөлкәт, шулай ук Учреждениедәге аеруча кыйммәтле күчемле милек билгеләнгән тәртиптә аерымланган исәпкә алынырга тиеш.

5.9. Шулай ук Россия һәм чит ил юридик һәм физик затларының иганәләре нәтижәсендә алынган акчалар һәм әлеге акчалар хисабына алынган милек Учреждениенең мөстәкыйль карамагына керә һәм аерым баланста исәпкә алына.

Учреждениенең милекчесе Учреждениенең эшчәнлеген гамәлгә ашырудан һәм Учреждениегә беркетелгән мөлкәтне кулланудан керемнәр алырга хокуклы түгел.

5.10. Учреждение башка юридик затларның устав (жыелма) капиталына акча һәм башка милеккертәргә яисә бу милекне башка юридик затларга гамәлгә куючы яки катнашучы сыйфатында бары тик гамәлгә куючы ризалыгы белән генә тапшырырга хокуклы.

5.11. Учреждение үзенә беркетелгән милекне һәм аны гамәлгә куючы тарафыннан бүлеп бирелгән акчаларга сатып алынган милекне әлеге Уставта беркетелгән максатларны һәм эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен генә куллана.

5.12. Учреждение салым исәбен, оператив бухгалтерлык исәбен һәм законнарда билгеләнгән тәртиптә хужалык һәм башка эшчәнлек нәтижәләре турында статистик хисаплылыкны алып бара.

5.13. Гамәлгә куючыга ел саен күчемсез милекне һәм аеруча кыйммәтле күчемле милекне тотуга Учреждениегә беркетелгән яисә мондый милек сатып алуға бүлеп бирелгән акчалар, салым салу объекты буларак тиешле милек таныла торган салым түләү чыгымнары, шул исәптән жир кишәрлекләре, шулай ук Учреждение үсешен билгеләнгән тәртиптә расланган программалар кысаларында финанс белән тәмин итү чыгымнарын исәпләп чыгара.

5.14. Күчемсез мөлкәтне гамәлгә куючының яисә аеруча кыйммәтле күчемле милекне Учреждениегә беркетелгән яисә Учреждениегә мондый милекне сатып алуға гамәлгә куючы бүлеп биргән акчалар исәбеннән арендага тапшырган очракта, мондый милекне тотуны финанс белән тәмин итү гамәлгә куючы тарафыннан гамәлгә ашырылмый.

5.15. Гамәлгә куючы Учреждениегә оператив идарә хокукында беркетелгән артык, файдаланылмый торган яки тиешенчә файдаланылмый торган милекне тартып алырга һәм үз теләге белән эш итәргә хокуклы.

## **6. Гамәлгә куючы компетенциясе**

6.1. Гамәлгә куючы компетенциясенә керә:

- Учреждениене оештырганда, үзгәртеп корганда, тибын үзгәрткәндә һәм бетергәндә гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;
- Учреждениенең уставын раслау, шулай ук аңа үзгәреشلәр кертү;

- Учреждение житәкчесен билгеләү (раслау) һәм аның вәкаләтләрен туктату;
- Учреждение житәкчесе белән хезмәт килешүен төзү һәм туктату;
- Учреждениенң уставында каралган төп эшчәнлек төрләре нигезендә юридик һәм физик затларга (алга таба - муниципаль бирем) дәүләт хезмәтләре күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль заданиене формалаштыру һәм раслау;
- Учреждениегә беркетелгән аеруча кыйммәтле күчемле милекнең төрләрен һәм исемлеген мондый милекне сатып алуга гамәлгә куючы бүлеп биргән акчалар исәбеннән билгеләү (алга таба - аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәт);
- «Коммерциягә карамаган оешмалар турында» Федераль законның 9.2 статьясындагы 13 пунктында билгеләнгән критерийларга туры килә торган эре килешүләренә Учреждение тарафыннан алдан килештерү;
- «Коммерциягә карамаган оешмалар турында» Федераль законның 27 статьясында билгеләнгән критерийлар нигезендә Учреждение катнашында килешүләр хуплау турында карар кабул итү;
- Учреждение эшчәнлегенң төп төрләренә карый торган физик һәм юридик затлар өчен билгеләнгән муниципаль биремнән тыш түләүне (эшне) билгеләү тәртибен билгеләү, шулай ук билгеләнгән муниципаль бирем чикләрендә федераль законнарда билгеләнгән очрақларда;
- Учреждение эшчәнлегенә нәтижәләре турында һәм аңа беркетелгән Татарстан Республикасы дәүләт мөлкәтен куллану турында хисап төзү һәм раслау тәртибен Россия Федерациясә Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә билгеләү;
- федераль законнарда, акчалар (аларны бирү шартларында башкасы билгеләнмәгән) һәм башка милекне, күчемсез һәм аеруча кыйммәтле күчемле милектән тыш, хужалык жәмгыятьләренң устав (жыелма) капиталына кертү яисә мондый милекне аларга гамәлгә куючы яисә катнашучы буларак башкача тапшыру очрақларында һәм тәртиптә Учреждение кертүне килештерү;
- федераль законнарда каралган очрақларда килештерү, коммерциячел булмаган оешмаларга аларны гамәлгә куючы яисә анда катнашучы буларак акчаларны (әгәр аларны бирү шартлары белән башкасы билгеләнмәгән булса) һәм башка милекне, Учреждениегә беркетелгән яисә Лагерь сатып алган кыйммәтле күчемле мөлкәттән тыш, мондый милекне, шулай ук күчемсез милекне сатып алуга гамәлгә куючы тарафыннан бүлеп бирелгән акчалар исәбеннән тапшыру;
- муниципаль биремнң үтәлешен финанс белән тәмин итүне гамәлгә ашыру;
- Учреждениенң финанс-хужалык эшчәнлегенә планын төзү һәм раслау тәртибен Россия Федерациясә Финанс министрлыгы билгеләгән таләпләр нигезендә билгеләү;
- Россия Федерациясә Хезмәт кодексы нигезендә эш бирүче инициативасы буенча Учреждение житәкчесе белән хезмәт шартнамәсен өзүгә китергән срогы чыккан кредиторлык бурычының иң чик мөмкин булган әһәмиятен билгеләү;
- бюджет учреждениесе төрен үзгәртү юлы белән автоном учреждение яисә казна учреждениесе төзү турындагы тәкъдимне билгеләнгән тәртиптә тапшыру;
- Россия Федерациясә законнары нигезендә Учреждение эшчәнлеген контрольдә тотуну гамәлгә ашыру;

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән Гамәлгә куючының бүтән функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру.

## **7. Предприятие эшчәнлеген оештыру**

7.1. Учреждение хужалык эшчәнлегенң барлык өлкәләрендә килешүләр, контрактлар нигезендә башка оешмалар һәм гражданныр белән үз мөнәсәбәтләрен төзи.

7.2. Устав максатларын үтәү өчен Учреждение Россия Федерациясенен гамәлдәге законнарында билгеләнгән тәртиптә хокуклы:

- филиаллар, вәкиллекләр булдырырга;
- филиаллар, вәкиллекләр турында нигезләмәләрне раслау, аларның житәкчеләрен билгеләү, аларны үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итәргә;
- юридик һәм физик затлар белән, Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган, шулай ук учреждение эшчәнлеге максатларына һәм предметына каршы килешүләрнең барлык төрләрен төзәргә;
- төп һәм әйләнеш акчаларын үзендә булган финанс ресурслары исәбенә сатып алырга яисә арендага;
- тышкы икътисадый эшчәнлекне тормышка ашырырга;
- социаль өлкә объектларын житештерүне һәм үстерүне матди-техник яктан тәмин итәргә;
- хезмәткә түләүнең рәвешләрен һәм системасын, структурасын һәм штат расписаниесен билгеләргә;
- үз хезмәткәрләре өчен өстәмә ялларны, кыскартылган эш көнен һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә башка социаль ташламаларны билгеләргә.

7.3. Учреждение гражданнырны хезмәт һәм гражданны-хокукый килешүләр нигезендә аерым эшләр башкару өчен жәлеп итәргә хокуклы.

## **8. Учреждение белән идарә итү**

8.1. Учреждение органныр булып, Күзәтчелек советы, учреждение житәкчесе, шулай ук федераль законнарда һәм Уставта каралган башка органныр (Гомуми жыелыш (конференция) учреждениесе хезмәткәрләрененң, Гыйльми совет һәм башкалар).

8.2. Учреждениенен Күзәтчелек советы (алга таба-Күзәтчелек советы) 5 әгъза составында төзелә. Учреждениенен Күзәтчелек советы әгъзаларын билгеләү яисә аларның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карар Учреждениене гамәлгә куючы тарафыннан кабул ителә. Учреждениенен вәкилен Күзәтчелек советы әгъзасы итеп билгеләү яисә аның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карар учреждение хезмәт коллективының гомуми жыелышында катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8.3. Күзәтчелек советы составына керергә мөмкин:

8.3.1. Учреждениене гамәлгә куючыларның вәкилләре 1 кеше.

8.3.2. Жәмәгатьчелек вәкилләре, шул исәптән тиешле эшчәнлек өлкәсендә ирешкән казанышлары һәм казанышлары булган затлар (килешү буенча).

8.4. Күзәтчелек советының вәкаләтләре вакыты 5 ел тәшкил итә.

8.5. Бер һәм шулай ук зат булырга мөмкин эгъзасы Күзәтү советы неограниченное саны тапкыр.

8.6. Күзәтчелек советы эгъзалары була алмый:

- Учреждение житәкчесе һәм аның урынбасарлары;

- хөкем ителмәгән яки түләнмәгән затлар.

8.7. Учреждение Күзәтчелек советы эгъзаларына үз бурычларын башкарган өчен, Күзәтү советы эшендә катнашуга бәйле документаль расланган чыгымнарны компенсацияләүдән тыш, акча түләргә хокуклы түгел.

8.8. Күзәтчелек советы эгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

8.8.1. Күзәтчелек советы эгъзасы үтенече буенча.

8.8.2. Күзәтчелек советы эгъзасы тарафыннан сәламәтлек торышы буенча үз вазыйфаларын башкару мөмкин булмаган очракта яки учреждениенең урнашу урынында дүрт ай дәвамында булмавы аркасында.

8.8.3. Күзәтчелек Советы эгъзасын жинаять жаваплылыгына тарту очрагында.

8.9. Жирле үзидарә органы вәкиле булган һәм әлеге орган белән хезмәт мөнәсәбәтләрендә торучы Күзәтчелек советы эгъзасының вәкаләтләре шулай ук жирле үзидарә органы белән хезмәт мөнәсәбәтләре туктатылган очракта да вакытыннан алда туктатылырга мөмкин.

8.10. Күзәтчелек советы рәисе Күзәтчелек Советы вәкаләтләре вакытына Күзәтчелек советы эгъзалары тарафыннан аларның саныннан күпчелек тавыш белән сайлана.

8.11. Күзәтчелек советы рәисе Күзәтчелек советы эшен оештыра, утырышларны чакыра, аларга рәислек итә һәм беркетмә төзүне оештыра.

8.12. Күзәтчелек советы секретаре Күзәтчелек Советы вәкаләтләре вакытына Күзәтчелек советы эгъзалары тарафыннан Күзәтчелек советы эгъзаларының гомуми саныннан күпчелек тавыш белән сайлана.

8.13. Күзәтчелек советы секретаре Күзәтчелек советы утырышларын әзерләү, утырыш беркетмәсен алып бару һәм анда чагылдырылган белешмәләрнең дәрәҗәсегә өчен җавап бирә, шулай ук утырышның урыны һәм вакыты турында хәбәрләрне жиберә. Утырыш үткәрү турында белдерү һәм башка материаллар Күзәтү советы эгъзаларына утырыш башланганчы өч көннән дә соңга калмыйча жиберелергә тиеш.

8.14. Учреждение хезмәткәрләре вәкиле Күзәтчелек советы рәисе итеп сайлана алмый.

8.15. Күзәтчелек советы теләсә кайсы вакытта үз рәисен яңадан сайларга хокуклы.

8.16. Автоном учреждениенең Күзәтчелек советы рәисе булмау сәбәпле, аның функциясен автоном учреждениенең Күзәтчелек советы эгъзасы, автоном учреждение хезмәткәрләреннән тыш, яшь буенча өлкән эгъзасы башкара.

8.17. Күзәтчелек советы компетенциясенә караган мәсьәләләр учреждениенең башка органнарына карауга тапшырыла алмый.

8.18. Күзэтчелек советы яисә аның теләсә кайсы әгъзасы таләбе буенча учреждение житәкчесе ике атна эчендә Күзәтчелек советы компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча мәгълүмат бирергә тиеш.

8.19. Күзәтчелек советы компетенциясенә карау керә:

8.19.1. Учреждениенең уставына үзгәрешләр кертү турында Учреждениене гамәлгә куючы яисә житәкченең тәкъдимнәре.

8.19.2. Учреждениенең филиалларын булдыру һәм бетерү, аның вәкилләкләрен ачу һәм ябу турында оешманың гамәлгә куючысы яки житәкчесе тәкъдимнәре.

8.19.3. Учреждениене үзгәртеп кору яки бетерү турында Учреждениене гамәлгә куючы яисә житәкченең тәкъдимнәре.

8.19.4. Учреждениегә оператив идарә хокукында беркетелгән мөлкәтне тартып алу турында Учреждениене гамәлгә куючы яисә житәкченең тәкъдимнәре.

8.19.5. Учреждениенең башка юридик затларда катнашуы турында, шул исәптән башка юридик затларның устав (жыелма) капиталына акча һәм башка мөлкәтне кертү яки мондый мөлкәтне гамәлгә куючы яки катнашучы буларак башка юридик затларга тапшыру турында учреждение житәкчесенең тәкъдимнәре.

8.19.6. Автоном учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлеге планы проекты.

8.19.7. Учреждение житәкчесе тәкъдиме буенча учреждение эшчәнлеге һәм аның мөлкәтеннән файдалану, аның финанс-хужалык эшчәнлеге планын үтәү, учреждениенең еллык бухгалтерлык хисаплары проектлары эшләнелде.

8.19.8. Учреждение житәкчесенең "автоном учреждениеләр турында" Федераль закон нигезендә мөлкәт белән эш итү буенча алыш-бирешләр ясау турындагы тәкъдимнәре мөстәкыйль рәвештә эш итәргә хокуклы түгел.

8.19.9. Учреждение житәкчесенең эре сату-алу эшләре турында тәкъдимнәре.

8.19.10. Учреждение житәкчесенең килешү төзү турында тәкъдимнәре.

8.19.11. Учреждение житәкчесенең банк счетларын ачарга мөмкин булган кредит оешмаларын сайлау турында тәкъдимнәре;

8.19.12. Учреждениенең еллык бухгалтерлык хисапларына аудит үткәрү һәм аудитор оешмасын раслау мәсьәләләре каралды.

8.20. Күзәтчелек советы компетенциясенә караган мәсьәләләр учреждениенең башка органнарына карауга тапшырыла алмый.

8.21. Күзәтчелек советы утырышлары кирәк булган саен, эмма кварталга кимендә бер тапкыр үткәрелә. Утырышларны уздыру процедурасының мәсьәләләрен, тавыш бирү тәртибен һәм башка мәсьәләләрне хәл итү өчен, беренче утырышта Күзәтчелек советы гамәлдәге законнарға һәм әлеге уставка каршы килә алмый торган регламентны раслый.

8.22. Күзәтчелек советы утырышы аның Рәисе тарафыннан үз инициативасы буенча, гамәлгә куючы, Күзәтчелек советы әгъзасы яисә учреждение житәкчесе таләбе буенча чакырыла.

8.23. Күзәтчелек советы секретаре, утырыш үткәрү алдыннан 3 көннән дә соңга калмыйча, Күзәтчелек советы әгъзаларына, алучының расписка астына



язмача белдерү юлы белән, утырышны уздыру вакыты һәм урыны турында хәбәр итә.

Бу очрақларда, түгел терпящих отлагательства, Күзәтү советы утырышы мөмкин чакырылырга кичекмәстән башка язма Хәбәр Итү Күзәтчелек советы әгъзаларына (телефонограммасы).

8.24. Күзәтчелек советы утырышында учреждение житәкчесе хәлиткеч тавыш бирмичә генә катнашырга хокуклы. Күзәтчелек советы рәисе чакырган башка затлар утырышта катнаша ала, әгәр аларга Күзәтчелек советы әгъзаларының гомуми саныннан өчтән бер өлеше каршы килмәсә.

8.25. Күзәтчелек советы утырышы тулы хокуклы, әгәр Күзәтүчеләр советының барлык әгъзалары да аны үткәру вакыты һәм урыны турында хәбәр ителгән һәм утырышта күзәтчелек советы әгъзаларының яртысыннан артыгы катнаша. Күзәтчелек советы әгъзасы тарафыннан үз тавышыңны башка затка тапшыру рөхсәт ителми.

8.26. Күзәтчелек советы утырышында житди сәбәпләр булмаган очрақта, аның фикере язма рәвештә тәкъдим ителергә һәм утырыш барышында кворумның һәм тавыш бирү нәтижәләрен билгеләгәндә, шулай ук карарларны читтән торып тавыш бирү юлы белән кабул иткәндә Күзәтү Советы тарафыннан исәпкә алынырга мөмкин.

8.27. Күзәтчелек советының һәр әгъзасы тавыш биргәндә бер тавышка ия. Тавышлар тигез булган очрақта Күзәтчелек советы рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

8.28. Күзәтчелек советының беренче утырышы Учреждениене гамәлгә куючы таләбе буенча дәүләт теркәвеннән соң чакырыла. Күзәтчелек советының яңа составының беренче утырышы аны гамәлгә куючы таләбе буенча формалаштырганнан соң өч көн эчендә чакырыла. Күзәтчелек советы рәисен сайлаганчы, мондый утырышта Күзәтчелек советының яшь буенча өлкән әгъзасы, учреждение хезмәткәрләреннән тыш, рәислек итә.

8.29. Учреждениене Житәкче житәкли.

8.29.1. Учреждение житәкчесе компетенциясенә учреждение эшчәнлегенә агымдагы житәкчелек итү мәсьәләләре керә, әлеге устав белән гамәлгә куючы һәм Күзәтчелек советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрдән тыш.

8.29.2. Учреждение Житәкчесе үз эшчәнлеген гамәлгә куючы белән төзелгән хезмәт килешүе нигезендә башкара.

8.29.3. Учреждение Житәкчесе Учреждение эшчәнлегенә агымдагы житәкчелекне гамәлгә ашыра һәм Учреждение гамәлгә куючысына һәм Күзәтчелек советына хисап тотта.

8.29.4. Учреждение житәкчесе ышанычнамәсез эшли, аның мәнфәгатьләрен район территориясендә тәкъдим итә, аның исеменнән килешүләр төзи, оешманың штат расписаниесен, аның финанс-хужалык эшчәнлеге планын, аның еллык бухгалтерлык хисабын раслый, эчке документларын регламентлый, боерыклар чыгара. Учреждение житәкчесе күрсәтмәләре мәжбүри үтәү өчен барлык учреждение хезмәткәрләре.

8.29.5. Учреждение житәкчесе урынбасарларының компетенциясе учреждение житәкчесе тарафыннан билгеләнә

8.29.6. Хезмэт килешүе нигезендә барлыкка килә торган учреждение хезмәткәрләре һәм житәкчесе арасындагы мөнәсәбәтләр хезмәт турында Россия Федерациясе законнары һәм күмәк килешү нигезендә жайга салына.

8.29.7. Коллектив хезмәт бәхәсләре (конфликтлар) учреждение администрациясе һәм хезмәт коллективы арасында күмәк хезмәт бәхәсләрен хәл итү тәртибе турында Россия Федерациясе законнары нигезендә карала.

## 9. Эре килешү

9.1. Эре килешү дип акча белән эш итү, заем акчаларын жәлеп итү, мөлкәтне тартып алу, шулай ук мондый мөлкәтне фэйдалануга яисә залогка тапшыру белән бәйлә алыш-биреш таныла, мондый алыш-биреш бәясә йә сатыла торган яисә тапшырыла торган мөлкәт бәясә хезмәт өчен түләүнең фэйдераль законда билгеләнгән минималь күләменнән 50 мең тапкырдан артыкка артса.

Шул ук вакытта автоном учреждение тарафыннан эре килешү нәтижәсендә тартып алына торган мөлкәтнең бәясә аның бухгалтерлык исәбе мәгълүматлары нигезендә, ә сатып алына торган мөлкәтнең бәясә - мондый мөлкәтнең тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә.

Эре килешү башкару турында карар автоном учреждение мөлкәте милекчесе ризалыгы белән кабул ителә.

9.2. Эре килешү автоном учреждениенә Күзәтү советы тарафыннан алдан хуплау белән башкарыла. Автономияле учреждениенә күзәтчелек советы, әгәр автономияле учреждение уставында кыска вакыт каралмаган булса, автономияле учреждениенә Күзәтчелек советы рәисенә мондый тәкъдим кергән вакыттан алып унбиш календарь көн эчендә эре килешү башкару турында автоном учреждение житәкчесенә тәкъдимен карарга тиеш.

9.3. Автономияле учреждение житәкчесе автономияле учреждение алдында, бу килешү дәрәс дип танылганга карамастан, әлегә маддә таләпләрен бозып, автоном учреждениегә китерелгән зыяннар күләмендә жаваплы.

9.4. Автономияле учреждениенә башка юридик затлар һәм гражданныр белән алыш-бирешләр кылуда кызыксынган булуы әлегә Уставның 9.7 пунктында күрсәтелгән шартлар, автономияле Учреждение Күзәтчелек советы әгъзалары, автоном Учреждение Житәкчесе һәм аның урынбасарлары булганда таныла.

9.5. «Автономияле учреждениеләр турында» Фэйдераль закон һәм әлегә Устав белән кызыксынуы булган алыш-бирешләр башкару өчен билгеләнгән тәртип автоном эшләрне башкаруга, аның гадәти устав эшчәнлегә барышында хезмәт күрсәтүләренә бәйлә алыш-бирешләр башкарганга, шундый ук алыш-бирешләр кылу шартларыннан сизелерлек аерылып тормаган шартларда кулланылмый.

9.6. Әгәр дә ул аның ире (шул исәптән элеккеге), эти - әнисе, әбиләре, балалары, оныклары, абый-апалары, шулай ук туганнан туган апалары, абыйлары (шул исәптән әлегә затның энеләре һәм сеңелләре), эти-әнисенә ир һәм кыз туганнары (шул исәптән бу затның уллыкка алучыларының бертуган

абый һәм апалары), бертуганының балалары, уллыкка алучылар, уллыкка алынганнар булса алыш-биреш кылуда кызыксынучы дип таныла.

\* килешүдә яklar, файда күрүчеләр, арадашчы яисә вәкил булып торалар;

\* тавыш бирүче акционер жәмгыятьнең егерме һәм аннан да күбрәк процентына яисә жаваплылыгы чикләнгән яисә өлешләре өстәмә жаваплылыгы чикләнгән жәмгыятьнең устав капиталының егерме процентына ия була йә алыш-бирештә автоном учреждениенең контрагенты булган башка юридик затны гамәлгә куючыларның берсе булып тора, файда китерүче, арадашчы яисә вәкил булып тора;

\* Килешүдә автоном учреждениенең контрагенты булган, отышлы саташучы, арадашчы яки вәкил булган юридик затның идарә органнарында вазифаларын башкаралар.

9.7. Кызыксынучы зат, килешү кылганчы, автоном учреждение житәкчесенә һәм автоном учреждениенең Күзәтүчеләр советына үзенә мәгълүм булган килешү яисә аны кылуда кызыксынган килешү турында хәбәр итәргә тиеш.

9.8. Кызыксыну булган килешү автоном учреждениенең Күзәтү советы тарафыннан алдан хуплау белән башкарылырга мөмкин. Автономияле учреждениенең күзәтү советы, әгәр автономияле учреждение уставында кыска вакыт булмаса, автономияле учреждениенең Күзәтчелек советы рәисенә шундый тәкъдим кәргән вакыттан алып унбиш календарь көн эчендә килешү башкару турында тәкъдим карарга тиеш.

9.9. Килешүне хуплау турында карар, аны башкаруда кызыксыну бар, бу килешүне башкаруда кызыксынмаган автоном учреждениенең күзәтү советы әгъзаларының күпчелек тавышы кабул ителә. Килешүне башкару белән кызыксынган затлар автономияле учреждениенең күзәтү советында күпчелекне тәшкил иткән очракта, килешүне хуплау турында карар автономияле учреждениене гамәлгә куючы тарафыннан кабул ителә.

9.10. Әлеге статьяның таләпләрен бозып башкарылган һәм кызыксынуы булган алыш-биреш автономияле учреждение яки аның гамәлгә куючысы дәгъвасы буенча дәрәс түгел дип танылырга мөмкин, әгәр дә алыш-бирешнең икенче ягы бу килешүгә карата мәнфәгатьләр конфликты булуын яисә аны хупламау турында белмәвен һәм белә алмавын исбат итмәсә.

9.11. Автономияле учреждениегә килешү кылу нәтижәсендә китерелгән зыян өчен әлеге статьяның таләпләрен бозып, кызыксынучанлыгы булган очракта, берничә зат жавап бирә, аларның жаваплылыгы теләктәшлек булып тора.

## **10. Автоном учреждениене үзгәртеп кору һәм бетерү тәртибе**

10.1. Автоном учреждениене үзгәртеп кору һәм бетерү ведомствоара (баланс) комиссиясе бәяләмәсе нигезендә башкарыла. Автоном учреждениене үзгәртеп кору һәм бетерү турындагы карар Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә. Автоном учреждениене үзгәртеп кору формасында гамәлгә ашырылырга мөмкин:

\* ике яки берничә автоном учреждениенең кушылуы;

\*бер учреждениенең яисә тиешле милек рәвешендәге берничә учреждениенең автоном учреждениесенә кушылуы;

\* автоном учреждениенең ике учреждениегә яисә тиешле милек рәвешендәге берничә учреждениегә бүленүе;

\* автоном учреждениедән бер учреждение яки тиешле милек формасындагы берничә учреждение бүлөп чыгару.

10.2. Әгәр дә бу социаль-мәдәни өлкәдә гражданнарның конституциячел хокуклары бозылуга китермәсә, шул исәптән гражданнарның мәдәни тормышта оешкан ялга һәм сәламәтләндерүгә яки катнашу хокукына хокуклары бозылуга китермәсә, автоном учреждение үзгәртеп корылырга мөмкин.

10.3. Автоном учреждениене үзгәртеп корганда Уставка һәм юридик затларның бердәм дәүләт реестрына кирәкле үзгәрешләр кертелә.

Үзгәртеп кору автоном учреждениенең хокукларын һәм бурычларын Россия Федерациясенә гамәлдәге законнары нигезендә аның варисына күчүгә китерә.

10.4. Автоном учреждениене бетерү гамәлдәге законнар нигезендә ликвидацияләү Комиссиясе тарафыннан башкарыла. Автоном учреждениенең ликвидация комиссиясе гамәлгә куючы тарафыннан төзелә.

10.5. Автоном учреждениене бетерү аның хокук давамчанлык тәртибендә башка затларга күчмичә туктатылуына китерә. Ликвидация комиссиясен төзү тәртибе автоном учреждениене бетерү турында Карар кабул иткәндә билгеләнә. Ликвидация комиссиясе билгеләнгәннән бирле аңа автоном учреждениенең эшләр белән идарә итү вәкаләтләре күчә.

10.6. Автономияле учреждениенең бетерелә торган кредиторларының таләпләре әлегә Федераль закон нигезендә түләтү алынырга мөмкин булган мөлкәт хисабына канәгатьләнделә. Автономияле учреждениенең милке кредиторларның таләпләрен канәгатьләнделгәннән соң, шулай ук федераль законнар нигезендә автономияле Учреждение йөкләмәләре буенча түләтү алына алмаган мөлкәт Чүпрәле муниципаль районының мөлкәти һәм жир мөнәсәбәтләре палатасын кабул итү-тапшыру акты буенча ликвидация комиссиясе тарафыннан тапшырыла.

10.7. Калган таләпләрне канәгатьләнделгәннән соң, кредиторлар таләпләрен канәгатьләнделгәннән соң, бетерелә торган автоном учреждение мөлкәте белән Чүпрәле мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы гамәлгә ашырыла.

10.8. Автономияле учреждениене ликвидацияләү тәмамланган, ә автоном учреждение, юридик затларның бердәм дәүләт реестрына кертелгәннән соң, үз эшчәнлеген туктаткан дип санала.

10.9. Автоном учреждение ябылганда һәм үзгәртеп корганда, эштән азат ителүче хезмәткәрләргә аларның Россия Федерациясе законнары нигезендә хокукларын һәм мәнфәгатьләрен үтәү гарантияләнә.

## **11. Мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау һәм жайга салу**

11.1. Мәнфәгатьләр конфликты астында учреждение хезмәткәренең шәхси кызыксынуы аларның хезмәт бурычларын тиешенчә үтәүгә йогынты ясарга

мөмкин һәм аның барышында учреждение хезмәткәренең шәхси кызыксынуы, хезмәткәре булган учреждениенең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре арасындагы каршылык барлыкка килергә мөмкин булган хәл аңлашыла.

11.2. Хезмәттәге бурычларын тиешенчә үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый ала торган Учреждение хезмәткәренең шәхси кызыксынуы дигәндә Учреждение эшчесенең хезмәт бурычларын акча, кыйммәтләр, башка милек, шул исәптән мөлкәти хокуклар, яисә милек характерындагы хезмәтләрне үзен өчен яки өченче затлар өчен алу мөмкинлеге аңлашыла.

11.3. Учреждение директоры гамәлгә куючыга вазыйфай бурычларны башкарганда мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык барлыкка килү турында хәбәр итәргә бурычлы.

11.4. Учреждение хезмәткәре оешма директорына вазыйфай бурычларны башкарганда мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык барлыкка килү турында хәбәр итәргә бурычлы. Учреждение директорына хәбәр итү тәртибе, хәбәрнамәләрдә булган мәгълүматлар исемлеге, әлеге мәгълүматларны тикшерүне оештыру һәм хәбәрнамәләрне теркәү тәртибе Учреждение директоры тарафыннан билгеләнә.